

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Onze-Lieve-Vrouw-Presentatie-Instituut te Sint-Niklaas

Hoofdstructuur so

	Instellingsnummer	38307
	Instelling	Onze-Lieve-Vrouw-Presentatie-Instituut
directeur		Jan SABLON
adres		Pleasantstraat 135 - 9100 SINT-NIKLAAS
telefoon		03-760.08.80
fax		03-766.49.52
e-mail		secretariaat@olvp.be
website/URL		http://www.olvp.be
	Bestuur van de instelling	963942 - VZW Scholen O.-L.-V.-Present. St-Niklaas te SINT-NIKLAAS
adres		Pleasantstraat 135 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Scholengemeenschap	112664 - SGKSO Sint-Nicolaas te SINT-NIKLAAS
adres		Pleasantstraat 135 - 9100 SINT-NIKLAAS
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT-NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 16/03/2011, 17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	06/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marc D'hoop
	Teamleden	Roger Van den Borre Jos Vermijl Yolanda Warson

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
4.1 Engels in de tweede graad tso Handel-talen en in de derde graad tso Secretariaat-talen 8	
4.2 Geschiedenis in de tweede graad tso.....	9
4.3 Maatschappelijke vorming in de derde graad bso	10
4.4 Secretariaat, recht en Nederlands zakelijke communicatie in de derde graad tso Secretariaat-talen.....	11
4.5 Wiskunde in de tweede en de derde graad tso	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
5.1 Personeelsbeheer.....	14
5.2 Professionalisering	15
5.3 Materieel beleid	16
5.4 Welzijn	16
5.5 Curriculum	16
5.6 Begeleiding	16
5.7 Evaluatie	18
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
7.1 Wat doet de school goed?	21
7.2 Wat kan de school verbeteren?	21
7.3 Wat moet de school verbeteren?	21
8. ADVIES.....	22
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Onze-Lieve-Vrouw-Presentatie-Instituut te Sint-Niklaas is een middelgrote school met een samenhangend studieaanbod bso en tso in de studiegebieden Handel en Toerisme. Kenmerkend zijn de verschillen in de herkomst van de leerlingen. Een vijfde van hen heeft een thuistaal anders dan Nederlands. Velen hebben een sociaal-economisch minder gunstige thuissituatie. Nogal wat leerlingen hebben leerachterstand opgelopen of kampen met specifieke leerproblemen. Sinds enkele jaren kent de school een terugval van het leerlingenaantal. Dit betekent een inkrimping van het urenpakket en financiële middelen, die op hun beurt de bewegingsruimte van het schoolbeleid beperken.

De school slaagt erin om de meerderheid van haar leerlingen een succesvolle schoolloopbaan te laten afleggen. Heroriëntering naar andere studierichtingen gebeurt hoofdzakelijk via B-attesten in de eerste graad. De schoolloopbaan van laattijdige instromers verloopt soms minder succesvol. De deelnemingsgraad aan hoger onderwijs is vanuit alle studierichtingen hoger dan vergelijkende Vlaamse gegevens. Bijna alle leerlingen kiezen voor een opleiding op het niveau van professionele bachelor. Het studiesucces is naargelang van de studierichting vergelijkbaar met of lager dan de Vlaamse referentiegegevens.

De leerplanrealisatie voldoet in de doorgelichte vakken Engels, geschiedenis, wiskunde en in de vakken van het specifieke gedeelte tso Secretariaat-talen (derde graad). Met uitzondering van enkele kleinere minpunten is er in het onderwijsproces en de evaluatie voldoende aandacht voor de verschillende doelstellingen en de inhoudelijke componenten van de betrokken leerplannen. De grote meerderheid van de leerlingen slaagt voor deze vakken. De leerplanrealisatie voldoet niet in het vak maatschappelijke vorming (derde graad bso). De leerinhouden worden er onvoldoende volgens de leerplandoelen aangeleerd en geëvalueerd. De nadruk ligt te veel op kennis en onvoldoende op functionele toepassingen die noodzakelijk zijn voor de redzaamheid van de leerlingen in het bso.

In de school zijn er voldoende uitrusting en leermiddelen die het onderwijsproces passend ondersteunen. De directie stimuleert samenhang in de leerplanrealisatie door de vakgroepwerking via agendapunten aan te sturen en op te volgen. In de vakgroepen waar goed samengewerkt wordt, is er een meerwaarde in de leerplanrealisatie merkbaar.

De school streeft ernaar het studieaanbod kwaliteitsvol te organiseren en daarbij voldoende rekening te houden met de kenmerken van de leerlingen. Zij schrijft daartoe voor verschillende onderdelen van de schoolwerking prioritaire doelen en actieplannen uit. Om een voldoende draagvlak voor de realisatie te hebben, opteert de school voor een besluitvorming met inbreng van zoveel mogelijk betrokkenen. Zij levert ook inspanningen om de betrokkenheid van ouders en leerlingen te verhogen. Voor bepaalde onderdelen, zoals de disciplinaire opvolging en socio-emotionele begeleiding van leerlingen, slaagt de school erin de actiepunten gelijkgericht te realiseren. Voor andere onderdelen, zoals de leerbegeleiding, leren leren en de evaluatiepraktijk, ontbreekt het aan een algemeen gedragen referentiekader om van daaruit de doelen en actieplannen duidelijk te concretiseren en tot op het uitvoeringsniveau te realiseren.

De school investeert doelgericht in coördinerende en andere verantwoordelijke functies ter ondersteuning van de schoolorganisatie, de leerlingenbegeleiding en het materiële beleid. Samen met de bevoegde overlegorganen wordt gewaakt over een evenwichtige taakverdeling onder alle personeelsleden. Ook de personeelsleden zelf hebben inspraak in de invulling van hun opdracht.

Een belangrijke pijler in de schoolwerking is de leerlingenbegeleiding. Omgaan met tuchtproblemen, socio-emotionele problemen en diversiteit kreeg tot heden de absolute

prioriteit. Onder impuls van de werking 'gelijke onderwijskansen' wordt sinds kort aan een meer structureel kader rond leerbegeleiding gewerkt.

De school organiseert vooral in de eerste graad enkele initiatieven om leerproblemen structureel aan te pakken. In de andere graden ligt de verantwoordelijkheid meer bij de individuele leraar. De meeste leraren tonen een grote zorg voor hun leerlingen. Zij zijn voldoende bereid om hen te ondersteunen en te helpen. Het ontbreekt echter aan samenhang in de opbouw van leerbegeleiding van de eerste naar de derde graad. Er is ook weinig aandacht voor een gevarieerde aanpak van leer- of motivatiebegeleiding afgestemd op de verschillende kenmerken van leerlingen of leerlingengroepen. Leerlingen met leerstoornissen worden specifiek ondersteund en begeleid. Er is voldoende communicatie met ouders of andere betrokkenen over vaststellingen en genomen initiatieven betreffende leerbegeleiding.

Het evaluatiebeleid van de school staat niet op punt. Het stereotiep vasthouden aan het systeem van dagelijks werk en examens leidt tot onvoldoende differentiatie tussen de graden, onderwijsvormen of tussen de graden binnen de onderwijsvormen. Op die manier is de leerlingenevaluatie onvoldoende afgestemd op de specificiteit van de doelgroepen. In de aanpak van de evaluatie hebben organisatorische motieven vaak voorrang op pedagogische motieven. Op dit vlak baseren de school en de vakgroepen zich niet altijd voldoende op de aard en inhoud van de leerplandoelen en op de leerplanaanbevelingen.

In de vakken varieert de kwaliteit van de evaluatie vakgroep- en leraarafhankelijk. De attitudebeoordeling wordt heel gevarieerd ingevuld. Ze is onvoldoende afgestemd op de vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen betreffende attitudes. De opdrachten voor de geïntegreerde proef worden goed uitgewerkt en procesmatig begeleid. Er is zowel proces- als productevaluatie, maar de criteria en normstelling zijn niet altijd duidelijk.

Hoewel er geen uitgeschreven referentiekader is voor de deliberatie, zijn de A-, B- en C-attesten en het toekennen van vakantietaken en waarschuwingen voldoende onderbouwd. De school heeft het aantal uitgestelde beslissingen sterk teruggedrongen. Toch is de motivering voor bijkomende proeven in het schoolreglement niet volledig conform de regelgeving. De school communiceert via het rapport over de leerresultaten en de (studie)houding van haar leerlingen. De beoordeling is overwegend cijfermatig. De bijbehorende commentaren zijn vaststellend en aanmoedigend, in veel mindere mate analyserend en remediërend. Beleidsmatig zijn er op dit vlak weinig aansturing en opvolging.

De school geeft voldoende impulsen voor het bevorderen van de deskundigheid van de personeelsleden. De deskundigheidsbevordering in het teken van de kerndoelen en actieplannen op schoolniveau verloopt doelgericht. De school peilt nog niet systematisch naar de nascholingsbehoeften van haar personeelsleden. Op vakniveau ligt het initiatief vooral bij de individuele leraar. De doelgerichtheid is daar minder duidelijk. De school ondersteunt de organisatie en het volgen van nascholing voldoende. De doeltreffendheid wordt weinig strikt opgevolgd; de school gaat onvoldoende na in hoeverre opgedane kennis, inzichten en vaardigheden toegepast en verspreid worden.

Het beleid stimuleert de toepassing van kwaliteitszorg volgens het pdca²-principe voor de evaluatie van acties op school- en vakniveau. De toepassing gebeurt in de meeste werk- en vakgroepen, maar meestal fragmentarisch en onvoldoende integraal en cyclisch. Voor een meer diepgaande en objectieve kwaliteitszorg ontbreekt het aan een algemeen gedragen kwaliteitsreferentiekader.

² pdca: plan, do, check en act: kwaliteitscontrole volgens een cyclische werk- en evaluatiemethode: plannen, uitvoeren, controleren en verbeterpunten bijsturen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Engels

Geschiedenis

Maatschappelijke vorming

Wiskunde

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 3 TSO Secretariaat-talen

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Personeelsbeheer

Personeelsorganisatie

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Groot aantal leerlingen met leerachterstand
- Groeiende taalheterogeniteit.
- Weinig bewegingsruimte voor personeelsorganisatie als gevolg van het dalende leerlingenaantal en inkrumping van het urenpakket.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Engels in de tweede graad tso Handel-talen en in de derde graad tso Secretariaat-talen

Voldoet

Vaststellingen

- Vorig schooljaar werd de realisatie van het vak in II,1 Handel-talen belemmerd door discontinuïteit in de opdrachten. Toch slaagde de vakgroep erin het curriculum Engels met voldoende samenhang te realiseren. In het geheel van de graad worden de lessen Engels voor Handel-talen overwegend communicatief opgevat en worden de vaardigheidsdoelstellingen in voldoende mate bereikt.
- In de derde graad Secretariaat-talen worden de leerplandoelstellingen met betrekking tot de communicatieve vaardigheden en de interculturele component in voldoende mate gerealiseerd. De verschillende tekstsoorten komen aan bod, met weinig aandacht voor narratieve teksten. De integratie van kennis en vaardigheden is nog niet optimaal, wat ook blijkt uit de evaluatie.
- De realisatie van de doelstellingen voor zakelijke communicatie in de derde graad Secretariaat-talen voldoet. De leerinhouden worden verworven in communicatieve contexten.
- De school biedt voldoende materiële ondersteuning voor de realisatie van het vak. Voor de derde graad staan op het ogenblik van de doorlichting te weinig dataprojectoren ter beschikking. De schoolleiding plant een inhaalmanoeuvre.
- In beide graden worden interactieve werkvormen toegepast naast traditionele werkvormen zoals het leergesprek. Voor leerlingen met leerachterstanden worden inhaallessen aangeboden, zowel structureel als op vrijwillige basis.
- De leerlingen worden geëvalueerd volgens een systeem van dagelijks werk en examens. Er is toepassing van vormen van zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie, die in de derde graad kaderen in de ontwikkeling van leerautonomie.
- De evaluatie is overwegend valide. De toetsing vertoont echter sporen van de grammatica-vertaalmethode, ondanks de leerplanrichtlijn vertaalopdrachten te vermijden. De examens bevatten ook formatieve vraagstelling die controlerend bedoeld is en die niet peilt naar de hogere beheersingsniveaus. Er wordt gestreefd naar een verhouding van zestig procent voor vaardigheden en veertig procent voor kennis. De resultaten voldoen.
- Het vak Engels heeft een aandeel in de realisatie en evaluatie van de geïntegreerde proef. De opdrachten Engels voor de geïntegreerde proef beantwoorden aan de leerplandoelstellingen.
- De vakgroep Engels heeft zich in een aantal opzichten geprofessionaliseerd en heeft aandacht voor horizontale en verticale samenhang. Haar werking is gericht op kwaliteitsverhoging en de vakgroep hanteert daartoe de pdca-cirkel. Voor mogelijke bijstellingen wordt nog niet uitgegaan van de analyse van leerlingenresultaten.

4.2 Geschiedenis in de tweede graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- Geschiedenis werd als vak van de basisvorming in alle studierichtingen van de tweede graad tso doorgelicht.
- De planning van de leerplanrealisatie gebeurt met visie op basis van overleg in de vakgroep. Er is een doorgedreven selectie tot kenmerkende thema's waarin de meest relevante historische inhouden in coherente leerstofgehelen geclusterd worden. De leerplancriteria voor selectie en ordening van leerinhouden zijn daarin voldoende herkenbaar. De verschillende domeinen van de socialiteit komen voldoende aan bod. Er is aandacht voor niet-westerse samenlevingen en hun invloed op de westerse geschiedenis. Er is duiding van feiten vanuit termijntonwikkeling, vanuit de verschillende domeinen van de socialiteit en via actualisering. Enkele probleemstellingen worden in de vorm van verdiepende gevallenstudies bestudeerd.
- De respectieve historische periodes worden inleidend in het historische referentiekader gesitueerd. Verder wordt dit referentiekader weinig expliciet geconcretiseerd via inzichtelijke duiding en verankering van de leerinhouden in dimensies van tijd, ruimte en socialiteit. Het begrippenkader wordt stelselmatig opgebouwd en is afgestemd op het studieniveau van de leerlingen.
- Via de opdrachten in de leerlingencursussen verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen (analyse) en tot inhouden te verwerken (synthese). Dit gebeurt vooral op basis van de documentatie in de leerboeken en leerlingencursussen. Deze worden doelgericht aangevuld met kaartoefeningen, audiovisuele en multimediale bronnen. De beschikbaarheid en het gebruik van de leermiddelen daartoe beantwoorden aan de leerplanvereisten.
- Het bronnenonderzoek en de verdiepende gevallenstudies bevatten enkele doelgerichte toepassingen van onderzoekend leren en historische methode. Dat de lessen geschiedenis in elk leerjaar ervaringsgericht met een excursie verruimd worden, is positief. De uitwerking ervan sluit goed bij de leerplanrealisatie aan.
- Het onderwijsproces ondersteunt de leerbegeleiding. Inhouden en instructietaal zijn op de doelgroep afgestemd. Er is aandacht voor actief leren via de oefeningen in de leerlingencursus. Evaluatiemomenten worden gericht voorbereid. De leerlingen krijgen voldoende feedback over hun resultaten. Indien nodig wordt in vormen van remediëring voorzien.
- De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk (taken en toetsen), examens en attitudebeoordeling. Ze sluit inhoudelijk volledig bij het onderwijsproces aan. De toetsen en examens zijn evenwichtig samengesteld. De ondervraagde inhouden zijn relevant en representatief. De vraagstelling is gevarieerd en peilt op een objectieve manier naar de verschillende categorieën leerplandoelen (kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen). Positief is dat er vele vragen worden gesteld aan de hand van ondersteunende bronnen en dat er op het niveau van de doelgroep geregeld gepeild wordt naar inzicht, duiding en interpretatie. Nog niet alle leerplandoelen 'historische vaardigheden' zijn echter inspiratie voor de vraagstelling (zie leerplan 1999/027, leerplandoelen 8, 10, 12, 13, 14). De attitudebeoordeling is onvoldoende gebaseerd op concrete vakgebonden en vakoverschrijdende doelen en criteria.
- In relatie tot het nagestreefde studiepeil voldoen de studieresultaten. Toch liggen de gemiddelde resultaten voor geschiedenis veelal enkele procenten onder het totale gemiddelde. Leerlingen die niet slagen, scoren vaak ook zwak voor andere vakken.

4.3 Maatschappelijke vorming in de derde graad bso

Voldoet niet

Vaststellingen

- Maatschappelijke vorming werd als vak van de basisvorming in alle leerjaren en studierichtingen van de derde graad bso doorgelicht.
- In elk leerjaar zijn de leerwerkboeken de leidraad voor de keuze van de thema's en het verloop van het onderwijsproces. De planning is volledig op de leerboekinhouden geënt. Er is leraarafhankelijk geen of enkel een numerieke verwijzing naar de leerplandoelen.
- De bestudeerde thema's hebben voldoende sociaal-maatschappelijke relevantie en algemeen vormende waarde. Daardoor verwerven de leerlingen voldoende kennis en inzicht betreffende de maatschappelijke leerplandoelen en tijd- en ruimtebewustzijn. Vele thema's zijn inhoudelijk verwant met de contexten van de vakoverschrijdende eindtermen. In de jaarplannen wordt daar weliswaar nog niet expliciet naar verwezen. Actualiteit komt in elk leerjaar voldoende ter sprake via zelfstandige zoek- en presentatieopdrachten en aansluitend bij de thema's.
- De manier waarop de leerinhouden behandeld worden, is overwegend cognitief en te weinig gericht op authentieke, functionele probleemstellende contexten. Deze komen veeleer aan bod in de vorm van vrijblijvende klasgesprekken en te weinig via doelgerichte realiteitgebonden toepassingen, die de redzaamheid daadwerkelijk verhogen. Op dit vlak zijn er weliswaar leraarafhankelijke verschillen merkbaar.
- In het onderwijsproces zijn er zelden of nooit toepassingen van rekenkundige vaardigheden, hoewel het leerplan van de derde graad dergelijke doelstellingen bevat. Er is op dit vlak geen expliciete samenwerking met andere vakken.
- Ondersteunende basisvaardigheden worden hoofdzakelijk verworven via de oefeningen in het leerwerkboek, atlasoefeningen en de verwerking van aangereikte aanvullende informatie (geschreven en audiovisueel). De nadruk ligt te eenzijdig op informatieverwerking: informatie uit bronnen halen met het oog op de samenstelling en verklaring van leerinhouden. Informatieverwerving, -selectie en presentatie (onder andere door middel van ICT-toepassingen) komen vooral aan bod via de zoek- en presentatieopdrachten rond actualiteit. In de lessen zelf varieert de frequentie van toepassing van ondersteunende basisvaardigheden van geregeld in leerjaar III,1 tot veeleer zelden in de leerjaren III,2 en III,3. Ondersteunende basisvaardigheden worden onvoldoende systematisch op grond van probleemoplossende leer- en organisatiestrategieën met toepassing van het OVUR-principe³ aangeleerd. Het ontbreekt aan doelgerichte progressie ten aanzien van de tweede graad en binnen de opeenvolgende leerjaren van de derde graad.
- Gezien het belang van deze leerplandoelen en de eisen omtrent ICT-geletterdheid in leerjaar III,3 is een krachtige leeromgeving met inbegrip van ICT-apparatuur onontbeerlijk. Het gebruik van dergelijke leermiddelen beantwoordt in de leerjaren III,2 en III,3 niet aan de leerplaneisen. De leerlingen worden meestal aangesproken op elders verworven ICT-geletterdheid voor het verwerven, verwerken en presenteren van informatie.
- Dat de lessen mavo in elk leerjaar ervaringsgericht met enkele excursies verruimd worden, is positief. De uitwerking ervan varieert leraarafhankelijk van veeleer illustratief tot leerdoelgericht.

³ Oriënteren, verkennen, uitvoeren en reflecteren: methodiek om zelfstandig of in team planmatig en probleemoplossend te leren leren en handelen.

- De leerlingenevaluatie is een combinatie van gespreide opdrachten en synthesesetoetsen (examens vanaf dit schooljaar). De evaluatie van de opdrachten (oefeningen in het leerwerkboek, zelfstandig werk of groepswork) is niet altijd objectief verbonden aan duidelijke criteria en normstelling. De synthesesetoetsen en examens peilen te kennisgericht en onvoldoende functioneel naar de reproductie of verwerking van leerinhouden. Functionele, contextgebonden vaardigheden en toepassingen komen weinig voor en hebben onvoldoende gewicht in het geheel van de leerlingenevaluatie. De attitudebeoordeling staat los van de studieresultaten. Ze is onvoldoende expliciet gekoppeld aan actieve werkvormen en aan criteria op basis van betrokken leerplandoelstellingen.
- Leraarafhankelijk valt het hergebruik van opdrachten en vragen in de synthesesetoetsen (examens) op. Het hergebruik leidt eveneens tot het ondervragen van reeds verouderde informatiebronnen. Dit wijst op onvoldoende zelfevaluerende reflectie over de evaluatiepraktijk en toetsing aan de leerplandoelstellingen.
- De studieresultaten zijn positief. Slechts weinig leerlingen scoren onvoldoende (jaartotaal). Gezien echter het onderwijsproces en de leerlingenevaluatie onvoldoende leerplangericht zijn, zijn de studieresultaten geen objectieve weergave van de mate waarin de leerlingen alle leerplandoelen beheersen.

4.4 Secretariaat, recht en Nederlands zakelijke communicatie in de derde graad tso Secretariaat-talen

Voldoet

Vaststellingen

- De doelstellingen van het geïntegreerde leerplan secretariaat worden met voldoende diepgang gerealiseerd. De verschillende leerplancomponenten worden door de vakgroep volgens de administratieve benamingen⁴ aangeboden. Hoewel dat een onnodige opdeling is, draagt de vakgroep er zorg voor dat de onderlinge coherentie wordt behouden en dat de inhoud en didactiek op elkaar zijn afgestemd. De vakgroep stelt gezamenlijk een raamplanning op met onderlinge taakverdeling en vakoverschrijdende afspraken.
- Het Comeniusproject en de geïntegreerde proef lopen als een rode draad doorheen het curriculum van secretariaat en zakelijke communicatie Nederlands. De aanpak is praktijkgericht, waardoor de leerlingen de vaardigheden nodig voor de uitvoering van secretariaatstaken verwerven. Er worden vakdoorbrekende initiatieven genomen, vooral in samenhang met de taalvakken. Praktijkgerichte opdrachten in verband met telecommunicatie en vergaderingen ('skypemeeting') worden in het vak Nederlands zakelijke communicatie ingekleurd volgens het studieprofiel. Er wordt ingespeeld op nieuwe tendensen en ontwikkelingen.
- Een gedeelte van de basisleerstof van het vak recht (specifiek gedeelte) wordt in bedrijfsbeheer onder de noemer 'toegepaste economie'⁵ aangeboden in het complementaire gedeelte. Dat wijst erop dat de planning van het vak recht onvoldoende leerplangericht is. Bovendien is het gebruik van de twee vakbenamingen, ook in de evaluatie en de rapportering, niet transparant. De schoolleiding is op de hoogte van het probleem en biedt de garantie dat het nog dit schooljaar verholpen wordt.

⁴ 'TV dactylografie, kantoortechnieken, toegepaste informatica'

⁵ 'TV toegepaste economie' is de administratieve vakbenaming van recht.

- De realisatie van het vak recht in het vorige schooljaar vertoonde een aantal hiaten. De oorzaken daarvan zijn gebrek aan continuïteit in de opdrachten en samenhangend daarmee onvoldoende leerplangerichtheid. In het huidige schooljaar zijn enkele hiaten weggewerkt. De planning van de leerstof zit nu beter op schema. De leerlingen worden uitgedaagd om de actualiteit te volgen en voor de klas te bespreken. Zelfgestuurde activiteiten worden gestimuleerd met internetopdrachten. Het bezoek aan het vredegerecht biedt de leerlingen de kans een beter inzicht te verwerven in de rechtsuitoefening en in de werking van de instellingen. Fiscaal recht zal in de loop van dit schooljaar aan de hand van een praktische toepassing worden aangeboden. De planning zal in die zin worden bijgestuurd.
- Er is voldoende aandacht voor ondersteuning: instromers met leerachterstand en leerlingen met tekorten worden bijgewerkt. Met coöperatieve werkvormen leren leerlingen van elkaar. Ze krijgen feedback over hun leervorderingen. In geval van langdurige ziekte worden leerlingen thuis bijgewerkt.
- Een kantoorklas en een computerklas staan ter beschikking voor de realisatie van de vakken secretariaat, zakelijke communicatie Nederlands en recht. De uitrusting voldoet.
- De vakgroepwerking heeft zich voldoende geprofessionaliseerd. Schooloverschrijdende intervisie gebeurt nog niet.
- De contacten met de bedrijven zijn goed. Tijdens de stage maken de leerlingen kennis met secretariaatswerkzaamheden in een reële secretariaatsomgeving.
- De geïntegreerde proef sluit aan bij het profiel van de studierichting. De leerlingen doorlopen een opdrachtenbundel gekoppeld aan de werkzaamheden van een secretaresse in een bedrijf en aan de organisatie van reizen. Bij de organisatie van de proef zijn naast de specifieke vakken ook de taalvakken betrokken. Bij de uitvoering van de opdrachten worden de leerlingen in voldoende mate ondersteund. De geïntegreerde proef is een voorbeeld van goede praktijk.
- De evaluatie is van een voldoende niveau. Reproductieve en toepassingsgerichte vragen komen voor. Actualiteit wordt in de vraagstelling opgenomen. Procesevaluatie gebeurt binnen de geïntegreerde proef en binnen de stage. Algemene attitudes worden in de beoordeling van de stage mee opgenomen, maar nog niet in de beoordeling van de geïntegreerde proef. Vakattitudes komen niet aan bod. De leerlingen halen goede jaarresultaten in de school, maar presteren minder goed dan gemiddeld in hun verdere studies.
- In de rapporten wordt het vak secretariaat opgesplitst in deelvakken (zie boven). Het gebruik van de benaming 'toegepaste economie' in de plaats van bedrijfsbeheer is verwarrend. In de delibererende klassenraad wordt het vak secretariaat conform het leerplan in de totaliteit bekeken.

4.5 Wiskunde in de tweede en de derde graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- In de tweede graad tso werden vorig schooljaar de eindtermen en de leerplandoelstellingen van de graadleerplannen in de basisvorming in voldoende mate gerealiseerd in de studierichtingen Handel-talen, Toerisme (D/2002/0279/048/d) en in Handel (D/2002/0279/048/c). Dit schooljaar staat de leerplanrealisatie vanaf het tweede trimester onder druk in beide leerjaren van Handel-talen, in II,1 Toerisme II,1 en in II,2 Handel omwille van een zwakke pedagogische en didactische aanpak. Ondersteuning en opvolging zijn hier noodzakelijk.

- Het geheel van eindtermen en leerplandoelstellingen wordt voldoende gerealiseerd in de derde graad tso in de studierichtingen Handel en Boekhouden-informatica (D/2004/0279/023) en in de studierichtingen Secretariaat-talen, Toerisme en Onthaal en public relations (D/2004/0279/024). Het onderdeel 'Mathematiseren en oplossen van problemen' krijgt voldoende aandacht, ook in de evaluatie. Uit gesprekken en documenten blijkt dat de vakgroep zoekende is om de invulling van dit onderdeel nog beter te laten aansluiten met de verwachtingen in het leerplan (o.a. de leerlingen confronteren met open problemen die met wiskundige technieken oplosbaar zijn, het leren gebruiken van heuristiek, het leren kiezen uit verschillende oplossingsstrategieën).
- Twee elementen zetten een tijdsdruk op de realisatie van de leerplannen: het wegvallen van relatief veel lessen in alle graden om diverse redenen en het niet inhalen van lesuren die wegvallen door stages in de derde graad. In de vakgroep zijn er echter voldoende knowhow en professionaliteit om de leerplannen binnen de resterende tijd alsnog te realiseren. De verschillende planningsdocumenten zijn functioneel, maar missen gelijkgerichtheid.
- In het kader van de spiraalstructuur van de verschillende leerplannen heeft de vakgroep leerlijnen (overzicht van leerplandoelen) opgesteld over de drie graden heen rond getallenkennis, bewerkingen met getallen, tabellen en grafieken, vergelijkingen, lettervormen, symbolen, reële functies en analytische meetkunde. Ook voor ICT beschikt de vakgroep over een graadoverstijgend technisch overzicht.
- De algemene eindterm in verband met ICT (eindterm 7⁶) en de ICT-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn nog groeikansen. De klemtoon ligt vooral op het gebruik van het grafische rekentoestel. Algebra- of meetkundesoftware worden beperkt als ondersteunend medium gebruikt. De integratie van het digitaal platform in het wiskundeonderwijs is leraargebonden.
- De zorgbreedte van de leraren uit zich positief in bijwerklessen, inhaallessen of het geven van extra taken voor leerlingen met leerachterstand. Voor leerlingen met leerstoornissen zijn er passende begeleidende maatregelen. Er zijn verschillende initiatieven rond 'leren leren' (o.a. memokaarten, mindmaps, remediëringsschrift). Maar 'leren leren' wordt vooralsnog niet opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij op ieder onderwijsniveau, graad en leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd. De aandacht voor het leren onderzoeken vanuit de wiskunde krijgt vorm en inhoud in verschillende vakoverstijgende projecten (o.a. ecologische voetafdruk, respectweek).
- De leerlingen worden procesmatig begeleid op basis van duidelijke afspraken bij de uitwerking van het thema 'gegevens verwerken' in de geïntegreerde proef.
- In alle lesgroepen streeft men een goed niveau na en het bereiken van dat niveau lukt in sommige lesgroepen relatief vlot, in andere lesgroepen veeleer moeizaam. Een mogelijke oorzaak moet worden gezocht in het niet regelmatig bijhouden van de leerstof. Enerzijds engageren de leraren zich voldoende om leerlingen te helpen of bij te sturen, maar anderzijds wordt de kern van het probleem - namelijk een tanende leerattitude bij een toenemend aantal leerlingen - niet opgelost. Een werkpunt voor de vakgroep is dan ook het nastreven van zowel de vakgebonden eindtermen rond attitudes als de vakoverschrijdende attitudinale eindtermen.
- De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Een uitdaging is het geven van een bredere invulling aan evaluatie (evaluatiecultuur⁷ veeleer dan testcultuur), rekening houdend met een nog te ontwikkelen schoolvisie betreffende evaluatie, de eindtermen/leerplandoelen en de aanbevelingen in de

⁶ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruikmaken van ICT.

⁷ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

leerplannen. De resultaten zijn normaal verdeeld, maar met een uitgesproken brede spreiding van slechte tot goede resultaten.

- De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan de instructietaal en aan de ontwikkeling van de communicatievaardigheden van de leerlingen.
- De vakvergadering wordt ingevuld met vakoverstijgende en vakgebonden agendapunten rond organisatorische en vakinhoudelijke onderwerpen. Een aantal algemene doelen⁸ wordt elke vakvergadering verfijnd of bijgestuurd volgens het pdca-principe.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden enkele vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd en de opgedane ideeën worden geïmplementeerd.
- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. Het vaklokaal biedt een voldoende krachtige wiskundige onderwijs- en leeromgeving. Niet alle lessen wiskunde weliswaar kunnen er plaatsvinden.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.1.1 Personeelsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De terugval van het leerlingenaantal en de daaraan verbonden inkrimping van het urenpakket zetten druk op de bewegingsruimte van de personeelsorganisatie. Voor beginnende en tijdelijke personeelsleden ontbreekt het vaak aan perspectieven op langere termijn. Er is steeds minder ruimte voor de aanwending van uren die geen lesuren zijn. De vervangingen door interimarissen zijn niet altijd succesvol; de schaarste aan kandidaten is een bepalende factor.
- Er zijn alleen informele criteria voor werving van personeel en toekenning van lesopdrachten. Pas sinds kort worden daarvoor de functiebeschrijvingen en andere beleidsdocumenten (bv. schoolactieplan en schoolwerkplan) meer uitgesproken als referentie gebruikt. In de realiteit bepalen statutaire verplichtingen en desiderata van de personeelsleden in grote mate de personeelsorganisatie. Daarnaast wordt ook gestreefd naar stabiliteit, mogelijkheid tot opbouw van ervaring en deskundigheid en, vooral voor beginnende leraren, inzet in beide onderwijsvormen.
- De school investeert doelgericht in coördinerende functies ter ondersteuning van het beleid, de schoolorganisatie en de materiële uitrusting (bv. ICT). Leerlingenbegeleiding wordt eveneens prioritair ondersteund met inzet van begeleidend personeel en uren die geen lesuren zijn. In de context van de diversiteit van het leerlingenpubliek gaat de aandacht daarbij vooral naar socio-emotionele en disciplinaire begeleiding en minder uitgesproken naar leerbegeleiding.

⁸ 'Bevorderen van het ict-gebruik in de wiskundelessen', 'Bevorderen van het zelfstandig werk van de leerlingen', 'Kwaliteit van de lessen wiskunde verhogen'.

- Een organogram en taak- en functiebeschrijvingen voor directie, coördinatoren en ondersteunend en onderwijzend personeel ondersteunen de personeelsorganisatie. Er zijn niet voor alle aanvullende taken taakomschrijvingen. Personeelsleden met uren die geen lesuren zijn, moeten wel verantwoording afleggen via registratie van hun taken in een logboek. De toekenning van verantwoordelijke functies en aanvullende opdrachten gebeurt op grond van inschatting van de competenties, interesses en ervaring van de personeelsleden en steeds in overleg met de betrokkenen. Sinds kort maakt de directie daarvoor ook gebruik van informatie uit de functioneringsgesprekken.
- Er zijn uitgeschreven criteria voor een evenwichtige taakverdeling van de personeelsleden. Aan aanvullende taken of verantwoordelijkheden worden gewichten (punten) toegekend. Op basis daarvan slaagt men er voldoende in een evenwichtige taakbelasting voor alle personeelsleden te organiseren.
- Over personeelsplanning is er voldoende communicatie en overleg met de bevoegde participatieorganen en met de betrokken personeelsleden.
- De directie stimuleert samenhang in de leerplanrealisatie door de vakgroepwerking via opgelegde agendapunten aan te sturen. De vakgroepen kiezen zelf hun vakverantwoordelijke, die na elke vergadering verslag uitbrengt bij de directeur. Uit de doorgelichte vakken blijkt dat er verschillen zijn in de kwaliteit van samenwerking op vak- en studierichtingsniveau. In de vakgroepen waar goed samengewerkt wordt, is een meerwaarde in de leerplanrealisatie merkbaar.
- De school heeft nog geen acties ondernomen om de effecten van de personeelsplanning op de onderwijskundige kwaliteit en op het welbevinden van de personeelsleden te meten. Dat personeelsleden desiderata voor hun lesopdracht en uurrooster kunnen formuleren, is wel bevorderend voor het welbevinden. De doeltreffendheid van coördinerende functies en bepaalde aanvullende taken wordt intern geëvalueerd via reflecties in de betrokken werk- of overleggroepen. De doeltreffendheid van de personeelsplanning op vakniveau wordt niet strikt opgevolgd.

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- Vanuit het doel om te ontwikkelen volgens een lerende gemeenschap stimuleert de school de deskundigheidsbevordering van de personeelsleden. In het schoolactieplan verbindt zij bepaalde kerndoelen en operationele doelen aan gerichte nascholingsinitiatieven in de school. Daarvoor doet zij een beroep op externe deskundigen. Zo is er veel geïnvesteerd in nascholing over omgaan met regel- en normovertredend gedrag en diversiteit. Nascholing in het kader van werkgroepen gebeurt eveneens doelgericht. De school legt voor elke leraar een minimum van minstens één vakgerichte en één algemeen pedagogische nascholing op.
- De school peilt niet systematisch naar de nascholingsbehoeften bij de personeelsleden. Via functioneringsgesprekken en informeel worden personeelsleden occasioneel aangestuurd voor bepaalde nascholingsonderwerpen. Op vakniveau gebeurt de nascholing in de meeste gevallen op individueel initiatief en in veel mindere mate op grond van overleg over ervaren noden in de vakgroepwerking. De doelgerichtheid van deskundigheidsbevordering is op dit niveau minder duidelijk en soms heel divers.

- De school ondersteunt de deskundigheidsbevordering van haar personeel. Zij organiseert een intern aanbod verbonden aan doelen en acties in het schoolactieplan. Zij stimuleert de deelname aan het aanbod van de scholengemeenschap. Een nascholingsverantwoordelijke coördineert de communicatie over het aanbod, de aanvragen, de deelname en de evaluatie betreffende vakgerichte en algemeen pedagogische nascholing.
- In de school wordt heel wat nascholing gevolgd, maar de motivering varieert. Velen doen dit vanuit een concreet engagement voor hun vak of voor een onderdeel van de schoolwerking; enkelen beschouwen nascholing als een verplichting opgelegd door de directie.
- De school heeft nog geen acties ondernomen om de effecten van de nascholing op de onderwijskundige kwaliteit te meten. Er zijn afspraken om de gevolgde nascholing te evalueren en te bespreken in de werk- en vakgroepen. De afspraken over implementatie en multiplicatie van gevolgde nascholing zijn minder strikt. Het ontbreekt op dit vlak aan systematische opvolging.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De aandacht voor een efficiënte leerbegeleiding werd de voorbije schooljaren verdrongen door de aandacht voor het creëren van een disciplinair schoolklimaat. Omgaan met tuchtproblemen, socio-emotionele problemen en diversiteit kreeg tot heden de absolute prioriteit. De cel leerlingenbegeleiding (twee voltijdse leerlingenbegeleiders, de adjunct-directeur, clb-medewerker en permanentiedienst) vervult een ondersteunende functie. De medewerking van de ouders op studievak wordt gevraagd via de verplichte engagementsverklaring in het schoolreglement.
- Binnen de begeleiding- en zorgstructuur zijn vooral het administratief dossier voor verificatie en controle en het tuchtdossier rond een disciplinaire beoordeling goed uitgewerkt. Het pedagogisch dossier bevat vooral socio-emotionele informatie. De inbreng van vakinhoudelijke informatie varieert graad- en leraargebonden. Er is nog een grote groeimarge om het pedagogische dossier uit te bouwen met informatieve elementen die de leerbegeleiding kunnen optimaliseren en de studiebeoordeling van de leerlingen onderbouwen.
- De visieontwikkeling rond leerbegeleiding situeert zich vooral binnen het kader van de GOK-werking, waarvan preventie en remediëring van leer- en ontwikkelingsachterstanden een van de thema's is. De visie wordt echter onvoldoende vertaald in concrete doelstellingen. Hierdoor zijn er weinig formele afspraken, richtlijnen en procedures die een referentiekader vormen voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding.

- De school ontplooit vooral in de eerste graad enkele initiatieven om de preventie van leerproblemen schoolbreed aan te pakken. In de andere graden wordt de verantwoordelijkheid gelegd bij de individuele leraar. Dit resulteert in een uiteenlopende en leraargebonden aanpak van de leerbegeleiding. Verschillende leraren tonen weliswaar een grote zorg voor hun leerlingen maar de aandacht voor leerbegeleiding situeert zich vooral op individuele basis en wordt gekenmerkt door losse initiatieven. Een leerlijn wordt niet als leidraad gebruikt bij de uitwerking van de leerbegeleiding op klas- of vakniveau. Enerzijds ontbreekt op schoolniveau een gemeenschappelijk referentiekader. De eindtermen leren leren bijvoorbeeld worden in deze context onvoldoende als inspiratiebron gehanteerd. Anderzijds ontbreekt op leraarniveau voldoende vaardigheid om te differentiëren binnen de overwegend heterogene lesgroepen (o.a. studiehouding, studieniveau). In een aantal vakgroepen worden studietips aangereikt. De aandacht voor gevarieerde werkvormen is leraargebonden. Er is op dit vlak nood aan deskundigheidsontwikkeling. Er is nog een flinke weg af te leggen om de differentiatie tussen bso en tso doelgericht in te vullen.
- De algemene instroomgegevens van de school tonen aan dat leerlingen vaak met schoolse achterstand de school binnenkomen en dat er veel leerlingen zijn met leerstoornissen. De instroom verschilt weliswaar van jaar tot jaar, maar het is niet ongebruikelijk dat 30 tot 40 % van de instromers in de eerste graad minstens één jaar schoolse achterstand heeft. Uit gesprekken en een studie van de commentaren in rapporten en het leerlingvolgsysteem blijkt dat de school ook geconfronteerd wordt met een relatief groot aantal leerlingen dat 'niet wil' studeren en ook geen gebruik wil maken van het aanbod rond de leerbegeleiding. Dit heeft een negatieve invloed op de studieresultaten. Deze leerlingen verlaten meestal spontaan de school of worden door de delibererende klassenraad geadviseerd naar een meer passende optie, beroepenveld, studierichting of onderwijsvorm.
- De school heeft contactmomenten met de twee verbonden basisscholen (o.a. workshops voor leerlingen, infodagen voor leerlingen en ouders, visitaties voor leraren). Uit de commentaren in het leerlingvolgsysteem blijkt dat de adviezen vanuit het basisonderwijs niet altijd worden opgevolgd.
- Alle leerlingen leggen bij de start van het schooljaar taalvaardigheidstoetsen af die een indicatie geven van het startniveau van de leerlingen. De leerkrachten en de ouders worden geïnformeerd over de resultaten.
- De school hanteert stappenplannen voor de opvang en begeleiding van leerlingen met geattesteerde leerstoornissen. GON-leerlingen worden opgevolgd en begeleid. In een tijdsklas worden leerlingen met leerstoornissen of andere specifieke noden opgevangen tijdens de examenperiodes.
- De aandacht voor en de manier waarop remediëring wordt gegeven, zijn heel versnipperd. Het ontbreekt aan doeltreffendheid. Remediëring bestaat enerzijds uit herhaalde aansporingen om harder te werken of uit studietips en aanwijzingen over planning. Anderzijds geven vele leraren op vrijwillige basis inhaallessen of zorgen voor extra remediëringsoefeningen. Leerlingen met een ernstige achterstand voor vakken uit het specifiek gedeelte worden verplicht om een basiscursus voor die vakken te volgen. De ouders krijgen op regelmatige wijze informatie over de vorderingen van hun kind. De vakgebonden remediërende commentaren op rapporten en in het leerlingvolgsysteem variëren leraargebonden van doelgericht tot onbestaand. Een andere pedagogisch-didactische aanpak van de lessen op basis van professionele zelfevaluatie wordt door het beleid weinig aangestuurd en opgevolgd. Er is een vlotte samenwerking met de CLB-medewerkers op basis van duidelijke afspraken.
- Het elektronisch platform wordt veeleer beperkt gebruikt als leerplatform.

- Het ontbreekt in de school aan duidelijke criteria, structuren en instrumenten om de effecten van de leerbegeleiding op school-, leerkracht- en leerlingenniveau te meten, op te volgen en bij te sturen. De school beveelt de pdca-methode aan voor kwaliteitszorg, maar deze wordt nog niet toegepast voor de leerbegeleiding. De school verzamelt wel gegevens over leerlingenstromen en resultaten in vervoljaren en in het vervolgonderwijs, maar analyseert deze onvoldoende in functie van eventuele bijstellingen van haar leerbegeleiding. De gegevens worden wel gebruikt om een gemotiveerd advies te formuleren bij de overgang naar een volgend leerjaar of vervolgonderwijs.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school heeft haar visie op evaluatie uitgeschreven en licht ze in het schoolreglement toe aan leerlingen, ouders en personeelsleden. Ze hanteert in alle structuuronderdelen een systeem van dagelijks werk en examens. Voor sommige vakken, waaronder lichamelijke opvoeding, wordt permanente evaluatie toegepast. De eindevaluatie is meestal gebaseerd op het geheel van het dagelijks werk, de examens en wat het eindjaar betreft de stages en de geïntegreerde proef.
- De schoolvisie op evaluatie staat niet op punt. Er is onvoldoende differentiatie tussen de graden, onderwijsvormen of tussen de graden binnen de onderwijsvormen. Er is nog geen uitgeschreven visie op de evaluatie in 1B en het beroepsvoorbereidende leerjaar. Op die manier is de leerlingenevaluatie onvoldoende afgestemd op de specificiteit van de doelgroep.
- Het grotere puntengewicht voor de examens tegenover dagelijks werk in de A-stroom en tso leidt in de praktijk tot de toekenning van een groter gewicht aan kennis ten nadele van vaardigheden, toepassingen en attitude. In het bso wordt opnieuw overgestapt naar een evaluatiesysteem met examens ten nadele van permanente of gespreide evaluatie. Organisatorische en niet pedagogische motieven liggen hier aan de basis. In vele vakken stemt dit systeem niet overeen met de aanbevelingen in de leerplannen. Leerlingen worden weer verplicht grotere leerstofgehelen te studeren, wat niet beantwoordt aan de finaliteitsdoelstellingen van bso-studierichtingen.
- Algemeen zijn er geen afspraken voor de evaluatie van vakgebonden of vakoverschrijdende attitudes (zie bv. nieuwe vakoverschrijdende eindtermen). Er is weinig aansturing door de schoolleiding, zodat de attitudebeoordeling heel gevarieerd wordt ingevuld en op vakgroepniveau nog niet algemeen wordt gedragen.
- In de vakken varieert de kwaliteit van de vraagstelling vakgroep- en leraarafhankelijk. Er is een groeimarge voor duidelijke afspraken op school- en vakgroepniveau.
- De opdrachten voor de geïntegreerde proef worden goed uitgewerkt en procesmatig begeleid. Er is zowel proces- als productevaluatie, maar ze is weinig transparant.

- De school hanteert geen referentiekader voor de deliberatie. In het geval van minder goede resultaten of tekorten wordt veelvuldig gebruikgemaakt van waarschuwingen en vakantietaken. In de deliberatie van het daarop volgende schooljaar wordt daarmee rekening gehouden. Orde- en tuchtmaatregelen mogen in principe niet wegen op eindbeslissingen over studieresultaten. In het schoolreglement⁹ werden nochtans bepalingen opgenomen die tegen dat principe ingaan. Algemene attitudes spelen een grote rol in de uiteindelijke beoordeling. Vaak wordt de oorzaak van tekorten toegeschreven aan een gebrek aan motivatie of inzet. De leraren gaan ervan uit dat de leerlingen hun remediëringen moeten 'verdienen'. Hun eigen pedagogisch-didactisch handelen staat daarbij weinig ter discussie.
- De school heeft het aantal uitgestelde beslissingen sterk teruggedrongen. In het schoolreglement echter is de argumentatie voor uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven¹⁰ niet volledig conform de regelgeving (omzendbrief SO 64).
- De meeste B- en C-attesten zijn voldoende gemotiveerd. In enkele gevallen worden alleen de vaktekorten opgesomd, zodat de motivering geen diepgang heeft. Sommige leraren nemen hun verantwoordelijkheid ter zake niet voldoende op.
- De school verzamelt gegevens over de resultaten van haar oud-leerlingen in het hoger onderwijs. Ze analyseert die gegevens niet met de bedoeling om haar onderwijs beter af te stemmen op het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt.

5.7.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school communiceert via het rapport over de leerresultaten en de (studie)houding van haar leerlingen. De beoordeling is overwegend cijfermatig. De ruimte voor vakcommentaar wordt hoofdzakelijk gebruikt om toelichting over de studiehouding en de tekorten te geven. De commentaren zijn meestal vaststellend en aanmoedigend, maar weinig analyserend en remediërend. In de jaarrapporten wordt de kolom voor vakcommentaar niet ingevuld. In de plaats daarvan wordt een samenvattende commentaar van de klassenleraar opgenomen. De informatiewaarde van de rapportering varieert leraarafhankelijk. Beleidsmatig is er weinig aansturing en opvolging.
- Tweemaal per schooljaar wordt telkens naar aanleiding van een klassenraad gerapporteerd over vakoverschrijdende attitudes. Algemeen is er geen systematische en transparante rapportering van vakgebonden attitudes.
- Over de geïntegreerde proef wordt cijfermatig gerapporteerd. In de berekening wordt rekening gehouden met algemene attitudes, maar een transparant attituderapport ontbreekt.
- De motivering van de B- en de C-attesten wordt opgenomen in een bijlage bij het rapport. De leerlingen en hun ouders worden er duidelijk over geïnformeerd. In de officiële notulen staat de motivering veel minder uitgebreid geregistreerd.

⁹ Zie schoolreglement op blz. 34.

¹⁰ Zie Schoolreglement op blz. 30: 'geen positief eindresultaat ondanks een waarschuwing voor een bepaald vak'.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school wordt geleid door een directieteam met een duidelijke taakomschrijving ontwikkeld in samenspraak met de inrichtende macht. Voor beleidslijnen betreffende logistiek, personeel en onderwijsaanbod is de inbreng van de inrichtende macht belangrijk. Het directieteam wordt in verscheidene onderdelen van de beleidsvoering en schoolwerking door coördinatoren ondersteund. Ondanks het op dezelfde grondslagen gestoelde pedagogische project is de samenwerking met de aso-school op dezelfde campus beperkt. Pas sinds kort en samen met de terugval van het leerlingenaantal ziet men de zin daarvan en de nood daartoe meer in.
- De school heeft haar visie en doelstellingen in een schoolactieplan uitgewerkt. Deze zijn samen met andere elementen van de schoolorganisatie in het schoolwerkplan opgenomen. Belangrijke kerndoelen zijn de omgang met de toenemende diversiteit van de leerlingenpopulatie en de preventie en remediëring van allerlei problemen die daarmee gepaard gaan (bv. gedragsproblemen, taal- en leerachterstand, leerstoornissen). Onder impuls van de personeelsleden heeft het beleid in de voorgaande jaren daarin resoluut de kaart van de disciplinaire en socio-emotionele begeleiding getrokken.
- Ondanks de visieontwikkeling en de koppeling aan kerndoelen en operationele doelen slaagt het beleid er niet altijd in zijn doelstellingen duidelijk te concretiseren en te realiseren tot op het uitvoeringsniveau. Een voorbeeld daarvan is de omgang met de heterogeniteit van het leerlingenpubliek en de link naar leer- en motivatiestrategieën tot op vakniveau. Een ander voorbeeld is de uitwerking van het talenbeleid. De school slaagt er moeizaam in de ontwikkelde visie schoolbreed te implementeren. De aanpak is niet integraal en het bereik van een aantal initiatieven - onder meer de inschatting van de beginsituatie van instromers na de eerste graad - is nog veeleer beperkt. De kwaliteitszorg op het vlak van talenbeleid is in ontwikkeling.
- Het beleid probeert het draagvlak voor ontwikkelingsdynamiek te verruimen door te werken aan een positief schoolklimaat en participatieve besluitvorming. In de school is er in elk geval een participatieve besluitvormingsstructuur. De wettelijke participatieorganen zijn schooloverstijgend samengesteld (waar dit reglementair toegestaan is) en functioneren op het niveau van de inrichtende macht. Intern is er een structuur van informele participatieorganen die frequent als klankbord en adviesorganen voor de beleidslijnen en de schoolwerking ingezet worden. Toch zijn daarmee de slagkracht en het draagvlak van beleidsbeslissingen niet altijd gewaarborgd. De school besteedt veel aandacht aan de participatie en betrokkenheid van leerlingen en ouders, maar niet altijd met het verhoopte succes.
- De school verzamelt alle gegevens over het doorstromen, in- en uitstromen van de leerlingen. In de context van het dalende leerlingenaantal toetst zij deze gegevens aan de uitgereikte attesten en adviezen. Mogelijke relaties met onderwijskundige factoren (bv. onderwijsproces, evaluatiepraktijk, leerbegeleiding) op school- of vakniveau worden nog niet expliciet gelegd.
- Het beleid stimuleert de toepassing van kwaliteitszorg volgens het pdca-principe voor de evaluatie van acties op school- en vakniveau. De toepassing gebeurt in de meeste werk- en vakgroepen, maar meestal fragmentarisch en onvoldoende integraal en cyclisch. De kwaliteitszorg in de vakgroepen leidt niet altijd tot de gewenste verankering in het pedagogisch-didactisch handelen van elk van de leden. Heel veel activiteiten in school worden geëvalueerd via nabespreking en reflectie in werkgroepen en overlegorganen. Dat is op zich positief, maar dit gebeurt veelal verspreid en vanuit een intern zelfbeeld van kwaliteit. Voor een meer objectieve toetsing ontbreekt het aan een algemeen gedragen kwaliteitsreferentiekader of aan het gebruik van externe

referentiekaders. Het schoolactieplan biedt daartoe kansen, maar wordt nog niet door alle betrokkenen systematisch als referentiekader gehanteerd.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De opvolging van de leerlingen op disciplinair en socio-emotioneel vlak.
- De integratie van extrascolaire activiteiten in de leerplanrealisatie van sommige vakken.
- De ondersteuning van aanvullende verantwoordelijkheden of taken via uren die geen lesuren zijn.
- De organisatie van professionalisering rond kerndoelgebieden op schoolniveau.
- De aandacht voor betrokkenheid van leerlingen en ouders.

Wat betreft het algemeen beleid

- De participatieve besluitvormingsstructuur.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het evaluatiebeleid en de rapporteringspraktijk.
- De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen en op de specificiteit van de doelgroepen.
- De beoordeling van vakgebonden en vakoverstijgende attitudes.
- De kwaliteitszorg in de vakgroepwerking.
- De opvolging van de effecten van nascholing op vakniveau.
- De leerbegeleiding op school- en vakniveau.
- Het gewicht van de leerbegeleiding in het geheel van de leerlingenbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De concretisering van het schoolactieplan tot op het uitvoeringsniveau.
- De aansturing en opvolging van ontwikkelingsdynamiek op vakniveau.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie maatschappelijke vorming in de derde graad BSO, waaronder ook leerjaar III,3 BSO.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen uitgezonderd die hieronder vermeld worden.

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 3 BSO	basisvorming maatschappelijke vorming	
Graad 3 BSO Kantoor	maatschappelijke vorming	
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	maatschappelijke vorming	

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 maart 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marc D'hoop

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: